

Pesta 5/17 martiu.

Va esi dominec'a. | Redact. : strad'a arborelui verde nr. 40.

Nr. 10.

Anulu VIII, — 1872.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Epistole estetice catra o copila.

— Dupa Ch. Oeser. —

XII.

Despre impartirea artiloru.

Este unu ce greu a constatá o impartire stricta a artiloru, pentru cá existe unu transitu dintr'o arte in cealalta, de esemp. artea teatrala se compune din mai multe arti, — pictur'a nu se servese numai de forme, ci si de colori, ea adeca include artea desemnului, desvoltandu-o mai tare prin coloritu.

O deosebire principala forméza mai antáiú instrumintele sensuale, prin cari concepemu frumseti'a represintata intr'unu modu sensualu.

Organele frumosului inse nu sunt inferiórele sensuri a pipaitului, mirosului séu alu gustului, ci cele mai nobile si mai spirituale: ale vederii si ale audiului.

Prin vedere primimu contemplatiunile din lumea esterna, prin audiu contemplatiunile lumiei interne; inse atátu contemplatiunile esterne, cátu si cele interne, prin medilocirea poterii imaginative, se transforma in cugetári.

Poesi'a este mai alesu artea sensurilor interne, de óre-ce mediloculu sensualu, prin care ea represinta viéti'a, este spiritualu, adeca imaginile fantasiei represintat'éra-si pentru puterea imaginativa. Este adeveratu, cá poes'i'a are necesarie pentru sensulu esternu cuvintele, dara nici in tonurile singuratece nu zace fienti'a ei,

ci in represintatiunea spirituala, care se esprime prin cuvinte. De aceea este fórté falsu a voi cine-va sê o numere intre artile tonante.

Music'a se ocupa mai cu séma cu tonuri, adeca cu sunete de o inaltíme defnita, in vreme ce ele escita simtibilitatea sufletului, dara ea si-intinde poesiei mana amicala, ridicandu-o si findu ridicata.

Retoric'a, séu artea de a vorbí frumosu, se servese mai cu séma cu cuvinte, unindu-se inse cu elemente poetice si musicale.

Artile acele, cari se apléca mai antáiú la sensurile esterne, si-represinta obiectele loru séu pe o suprafatia séu intr'unu modu plasticu, adeca in forma de corpu.

Acele sunt artile desemnatórie, a caroru esintia este pictur'a.

Artea gravárii in arama, privita din punctu de vedere esteticu, nu se deosebesce de asié numit'a arte desemnatória. Umbrarea forméza transitulu de la desemnu la pictura; a umbrá insemnéza deja a zugraví cu o singura colóre.

Tóte artile desemnatórie influentiéza a supra simtiementului esteticu prin ochi, dupa normele sensului vedietoriu, si desemnulu este fundamentulu acestei influentie.

Architectur'a si sculptur'a, represinta

frumseti'a prin forme corporale, si in acést'a categoría se numera si mimic'a si artea gradinaritului, care are de a face cu frumós'a reprezentatiune a grupârilor de plante.

De si tóte aceste arti stau intr'o legatura interióra, si de si strinsu luatu existe numai o arte, pentru câ frumseti'a inca este numai una represintata si revelata, inse in forme diverse; dara totu-si pretinde fia-care din aceste arti, ca calitátile sale estravagante sê fia considerate, si teritoriulu ei sê nu fia pretinsu de vecin'a sa.

Anticii Greci, cari cu inflorind'a loru fantasía incorporau si contemplau fia-care idea mai sublima, ca dieitate, represintau si artile prin imaginea celoru nóue muse. Musele erau ficele lui Joe creatoriulu dieiloru si alu ómeniloru. Ele indata dupa nascerea loru venira cantandu si dantiuindu in Olimpu, unde Joe le ridicà la rangu de dieitate. Pictorii represinta pe aceste virgine delicióse, cu girlande de laure si rose, séu cu pene ce ele le-au rapitu de la Sirene, aceste virgine de mare gratióse inse crude. Acésta este o trasura fórte fina si ingeniósa in imaginea museloru. Este adeveratu, câ frumseti'a are necesitate de gratiositate sensuala, inse ea o inspira si o nobilitéza. Sirenele inse seduceau pe moritori numai la voluptate periculósa; tonurile si melodfile loru erau incantatórie, aste inse erau music'a sensualismului fara nobilitatea spiritului.

Astu-feliu de finu deosebiau Grecii!

La ei poesí'a erá artea prima si principala, care si-respandea lumin'a si splendórea sa peste intregu celalaltu teritoriu alu artiloru, asemenea sórelui ce luminéza pamentulu. Apollone, dieulu sórelui, dieulu poetiloru, erá primul protectoru alu museloru; Clio invetiá istori'a popóreloru; jocurile tragice sunt sacrate Melpomenei; Talia amá pe cele comice; pentru Caliope tromb'a resuná de cantece de resboiu; Terpsihore protegiá pe dantiuitori, — pe cantatori cu flueru Euterpe; Erato cantá fericirea amantiloru; Urania si-petrecea printre stele; Polhimnia regná in imperiulu oratoriloru.

Din aceste se póte vedé, cum Grecii la impartírea artiloru mai multu considerau ide'a represintatiunii, decâtu midilócele ei. Unu artistu care sculpá in pétra vre-unu erou tragicu, totu atátu de multu serviá Melpomenei ca si unu poetu dramaturgu.

I. G. Baritiu.

M u s ' a .

Draga mi-e Mus'a, candu despre diori,
Cá o copila incantatória,
In sinu-i pórtá dulce recóre
Si in cositie frumóse flori;
Candu se asiédia la capulu meu
Si a mea lira mi-acordéza,
Córdele 'n man'a-i dulce vibréza,
Si me descépta cu cantulu seu;
Candu cu ea veselu in ceriuri sboru
Si strabatu plaiulu de fericire,
Unde e vecinicu santa iubire,
Unde e totulu neperitoriu!

Draga mi-e Mus'a — angeru iubitu! —
Candu canta fapte de nemorire,
Tiér'a Romana, vechi'a-i marire,
Eroii carii ei s'au jertfitu;
Candu impreuna noi suspinámu
Si plangemu timpulu de molesire,
De degradare si de peire,
In care asta-di toti ne aflámu;
Candu mi-vorbesce de vítoriu,
Cá Romaní'a va fi ér mare,
Va luá éra a ei otare,
Si vomu fi éra unu bravu poporu.

Draga mi-e Mus'a adesea ori
Pe o movila, in mediu de nópte,
Candu se aude tainice siópte
Printre mestécani si printre flori;
Candu frundi'a 'n arbori tremura 'ncetu
Si pariésiulu prin flori sioptesce,
Candu de mistere totu se 'nvescesce,
Ca si amorulu unui poetu;
Sê stau cu dins'a si sê vorbescu
Despre Elvira, a mea iubita,
Despre a noptii stea resarita,
Si de misteriulu Domnedieiescu.

Draga mi-e Mus'a, candu abatutu
De indoiéla si de dorere,
Vine ca angeru de mangaiero
Si me mangaie c'unu viersu placutu;
Candu mi-vorbesce de creatoru
Si in credintia me intaresce,
De dulci sperantie candu mi-vorbesce,
Si de virtuté, si de amoru;
Candu me invetiá a suferi
Spinii, tortar'a, veninu si cruce,
Ca Christu eu singuru crucea a-mi duce
Si pentru lume a me jertfi.

Draga mi-e Mus'a, candu me inchinu
 Intr'o capela, pe pétr'a rece ;
 Si ea ca umbra nainte-mi trece
 Si mi-aréta unu chipu divin ;
 Chipulu acelui sacrificatu
 Pentru fratia, pentru dreptate,
 Pentru amorulu de libertate
 Si pentru *Miculul ingenuchiatu*.
 Candu in altare la cei santiti
 Merge, le smulge mascele sante,
 Si vedi sub ele gur'a ce minte
 Si facie negre de ipocriti.

Draga mi-e Mus'a, candu impilatu,
 Pe căi spinóse me spriginesce,
 Pe regi in facia candu i lovesce
 Si pe tiranulu autocratu ;
 Candu mi-repeta necontentitu :
 „Untulu in lampa sê nu 'nceteze,
 Si alu teu sufletu sê priveghieze,
 Sê fia gata neobositu ;
 Că-ci elu nu scie, — nu póte sci, —
 Timpulu, distant'a, diu'a si ór'a
 Candu de odata cu auror'a
Mirele lumci se va ivi.“

L. C. Fundescu.

Nu o mai iubescu.

— Novela originala. —

(Urmare.)

Cuvintele lui Emiliu mi-incordara atentiu-
 nea indata in mesura neasceptata.

— Mai tardîu eram, si erai si tu, eram
 amendoi in Pesta. Fiinti'a mea adorata, si-ací
 erá angerulu meu fericitoriu. Ací o iubiam inca
 cu mai multa pasiune. Eu scieam, că si tu o
 iubesci, o iubesci mai infocatu decâtu mainain-
 te, dar din ce o iubiam si o iubiai mai infocatu,
 ur'a si inimiziti'a mea in contra ta crescea cu
 atât'a mai tare... Odata, scii, in sér'a aceea,
 candu te-am aflatu singuru cu ea, scii pré bine
 cu cine?... cu Ana, si candu dins'a, ti-vorbiá
 cu atât'a intimitate despre petrecerile sale din
 padurice, si in cuvintele sale zacea atât'a
 interesu, atât'a favoru pentru tine, candu
 atunci eu me convinsei cutremuratu, că
 amorulu teu e preferitu si că m'ai invinsu, —
 atunci, plecandu noi de la dins'a, am juratu in
 desperatiunea mea, că séu ceriulu me va cu-
 tropí pe mine, séu eu te voiu nimici!...

Eu devenfi totu mai suprinsu si emotiu-

natu, si la cuvintele ultime tresarfi po-
 ternicu.

— Si juramentulu, — continuà dinsulu,
 — mi l'am tienutu. Am alesu, ca sê te nimi-
 cescu, nu arm'a cavalerului de onóre, nu, eu
 am alesu o arma ascunsa, o arma rusínósa, ca
 sê te nimicescu pe ascunsu, sê te nimicescu cu
 rusíne, dar cu atât'a mai siguru. Am alesu ar-
 m'a infernala a intunerecului, arm'a marsiavi-
 loru — calumni'a!...

— E posibilu? — eschiamai privindu-lu
 tresarindu si mai tare.

— Nu e numai posibilu, — continuà elu,
 — că e asié. In amorulu meu orbu, in dorulu,
 de a te nimici pe tine, rivalulu meu periculosu,
 déca asiu fi aflatu, asiu fi alesu o arma si mai
 rusínósa. Dar am alesu — calumni'a. Scieam
 că esti Romanu, si ca Romanu uritu ungu-
 loru. Scieam, că nimicu nu e mai usioru, decâtu
 aceea, ca sê atragu a supra ta, ca Romanu ur'a
 si dispretiu amicaloru tei, cari erau toti ungu-
 ri. O scieam, si am facutu-o. Am cercatu pe toti ami-
 cii tei, si li-am dîsu: „Nu e acést'a impertinen-
 tia nepomenita, rusíne si batjocura pentru noi,
 fii nobili si aristocrati, ca unu valachu, unu
 fiu alu plevei, unu miserabilu, sê cuteze a-mi
 dîce mie, sê cuteze a dechiará si a se laudá
 inaintea intregi lumi, că noi unguirii, eu si voi
 toti, cu totii suntemu inaintea lui nesce nâ-
 târei, nesce hâbâuci, cari nu platimu o cépa dege-
 rata, că-ci numai elu, nerusínatulu, a fostu in
 stare a castigá anim'a baronesei Ana, cea mai
 frumósa copila magiara care o avemu; numai
 elu a potutu-o farmecá intr'atât'a, încátu i-a
 dechiaratu lui chiar si amoru, ér noi, hâbâuci
 si nâtarai de noi, noi ne rupemu capulu dupa
 ea, ér dins'a ride si si-bate jocu de noi!“ —
 „Impertinentulu, strigara atunci amicii tei a
 supra ta, trebuc sê ne resbunâmu, trebuc sê-lu
 taiâmu in sabii!“ — „Ba nu, li dîsei eu, nu
 merita, ca fii de familie innalte ca noi, sê ne
 duelâmu cu unu impertinentu ca acel'a, cu unu
 valachu simplu, cu unu fiu miserabilu alu ple-
 vei. Noi ne vomu resbuná altcum!“ — „Cum?“
 me intrebara amicii tei infuriati pe tine. —
 „Noi lu-vomu dispretiu cu totii. Nu-lu vomu
 mai suferí intre noi. Lu-vomu alungá din so-
 cietâtile nóstre, si resbunarea acést'a va fi mai
 démna pentru noi, si mai meritata pentru acelu
 valachu simplu!“ — „Da!“ me aprobara ami-
 cii tei infuriati. Si astu-felu, prin calumni'a
 acést'a nerusínata, am facutu in contra ta pri-
 mulu pasiu de resbunare. Urmarea acestui
 pasiu o scii, că-ci o-ai simtîtu pré amarul!...

— Impertinentule! — i strigai eu atunci,

revoltându-se în mine totu sangele în contra lui.

— Numesce-me impertinentu, — dîse Emiliu cu vóce inghiatiata si tremuratória, — numesce-me ori-ce vei vré, numai te rogu, ai paciintia si asculta-mi impertinenti'a mea pana în capetu!

— Vorbesce! — i dîsei tremurandu de manfa.

— Pasiulu acest'a primu de resbunare, — continuà elu, — prin care am voitu sê te nimicescu, l'am facutu indata în diu'a urmatória dupa sér'a aceea, în care, prin cuvintele atâtu de dulci si favoritorie ale Anei, erai atâtu de fericitu. Dup'amédi apoi am si alergatu la Ana, ca sê facu si pasiulu alu doile, sê te nimicescu cu totul. Acest'a mi-a fostu cu multu mai usioru, decâtu credeam mai nainte. Candu am intratu la Ana, aflai ací mai pe toti amicii tei, revoltati în contra ta, si observai si aceea, câ sum persón'a care eram chiar asceptata. Amicii tei revoltati se facura antegard'a mea. Ei deja áu impartasîtu Anei si parintiloru ei calumni'a mea, ba ei au mai coloratu-o, au mai maritu-o, câ-ci erá si în interesulu loru ca sê te nimicesca cu atâ't'a mai tare. — „Intru adeveru e dreptu, me întrebarea parintii revoltati ai Anei, câ acelu impertinentu sê fi cutezatu a scorní asié ce-va?“ — „Nu numai aceea, li dîsei cu indignatiune minunatu prefacuta, dar a scornitu si lucruri de acele, despre cari me genezu sê le si esprimu!“ — „Impertinentulu!“ strigà atunci si Ana atinsa. — „Faptulu acest'a misielescu trebue pedepsitu!“ dîse tata-lu fetei iritatu. — „Noi deja l'amu pedepsitu cu multa demnitate, respunsei delocu, câ-ci lu-despretiuimu, l'amu eschisu din sinulu nostru, si nu vomu mai pasí cu dinsulu într'o societate!“ — „Ast'a e bravu de la dvóstre!“ aprobà cu placere mam'a si tat'a Anei. Si acum, mi-am dîsu apoi în mine cu bucuria: l'am — nimicitu!...

— Da, miserabilule, m'ai nimicitu! — i strigai cutremuratu de furia si tremurandu ca vérg'a, si m'am scolatu ca sê-lu apucu, sê-lu trentescu la pamentu, sê calcu în picióre pe acestu calumniatoriu infernalu, care d'odata, nechiamatu, vine si mi-descopere câ numai elu mi-a nimicitu, mi-a ruinatu tóta fericirea, tóta esistinti'a vietii mele, — dar emotiunea si revoltarea pré mare, mi-a amortîtu poterea betranetieioru mele slabe, si eu tremurandu am recadiutu pe divanu.

Emiliu priviá suspinandu dorerosu la fu-

ri'a si revoltarea mea, si din ochii lui curgeau lacrimi ardiétorie.

— Am sciutu, Iulie, — incepù apoi dinsulu cu vóce petrundiatória, — am sciutu, câ descoperirea infamiei mele te va revoltá. Am sciutu, câ tu me vei condamná. Eu poteam sê tacu, sê nu-ti descoperu nimicu, si tu moriai, fara de a scí ceva. Eú inse ti-am descoperitu tóte, pentru câ am venitu la tine, ca sê me po-caiescu, si am venitu la tine, acum la betranetie, câ-ci ór'a mortii mi e ca la usia, am venitu dîcu, ca sê te rogu, sê — mi-ierti!...

— Nu, nu ti-potu iertá! — i dîsei, privindu-lu neinduratu pe acestu infamu.

— Déca nu mi-poti iertá, — dîse apoi elu tristu, — te rogu de una. Fíi bunu, mai asculta-me numai pucinu, si-apoi eu me departu.

— E bine, vorbesce dar!

— Eu sciu pré bine, de ce nu me poti tu iertá. Eu sciu pré bine, câ tu ai iubitu pe Ana, ai iubitu-o cu o fantasía sublima, ea ti-a parutu angerulu vietii tale, fara care tu nu poti esistá. În ea ti-ai asediatu tóta fericirea vietii tale, si pe mine, care ti-am rapitu acestu angeru, care ti-am nimicitu acést'a fericire, tu în veci nu me poti iertá. Dar, Iulie, asié credeam si eu, câ pe tine, care numai erai sê-mi rapesci pe acestu angeru, care erá si angerulu vietii mele, credeam dîcu, câ pe tine în veci te voiu urí, în veci nu te voiu potéiertá. Asié credeam, si éca, acum nu numai câ te-am iertatu, far' viú, si te rogu inca pe tine, tu sê me ierti!

— Tu me privesci înmarmuritu, — continuà dinsulu, — si nu dîci nimicu. Bine, asculta-me dar. Eu am rapitu de la tine pe angerulu teu, si te-am facutu nefericitu. Eu mi l'am rapitu mie pe acelu angeru, ca sê me facu fericitu. Acelu angeru fericitoriu erá Ana. Ea mi-a datu man'a, am luat-u de socía, si candu mi-a datu man'a, credeam câ mi-dâ si fericirea, si candu m'am casatoritu cu ea, credeam câ fericirea s'a insotîtu pentru eternu cu mine. Acést'a o credeam, pentru câ Ana erá cea mai frumósa, cea mai rapitória si seducatória rosa din lume, care nu mai potea avé parecchia. Dar candu am prinsu în mana ros'a acést'a de farmecu, si am prinsu-o cu focu, crediendu biétu de fericire, câ acum e a mea, atunci am simtîtu, câ ros'a acésta infloritória si rara, are spini mai multi, mai mari si mai ascutíti decâtu alte rose mai simple si mai comune, am simtîtu amaru, câ spini ei nu mi-au sangeratu adancu numai man'a, man'a santei si eternei

legaturi, ci mi-au sangeratu mortalu anim'a, sinulu, mi-a sangeratu pan' la omorire ferici-rea vietii mele!...

— Tu taci, Iulie, — continuà dinsulu cu amaratiune totu mai mare, — si tu me pri-vesci totu mai uimitu!... Asculta dar. Eu te-am calumniatu, te-am nimicitu, ti-am rapitu pe Ana, dar Ddieu, ca sê me pedepsésca pentru infami'a mea, mi-a datu-o mie pe — Ana!...

Eu me cutremurai la cuvintele aceste.

— Da, — continuà lacrimandu, — eu ti-am rapitu pe Ana, pentru câ erá atâtu de frumósá, subtilá, farmecatória, pentru câ in amoru ei mi-credeam raiulu meu sublimu, pentru câ mi-para angerulu vietii mele; si candu erá ea acum socí'a mea, am trebuitu sê me convingu amaru, sê me convingu cu desperare, câ sub frum-séti'a ei s'ascundea caracterulu celu mai slabu, câ sublimitatea ei constâ din capritie torturatórie pan' la nebunía, câ farmeculu ei e ca veninulu care te imbéta dulce, dar te si omóra, câ amoru ei e unu fluture, care sbóra la o flóre, ca sê sbóre apoi la alt'a, — m'am convinsu dîcu desperatu, câ acestu angeru e unu demonu, care pentru aceea e frumosu, subtilu si farmecatoriu, ca sê seduca mai usioru pe mai multi, pe toti, si-apoi sê-i fragmente cu bucuría dia-volésca, sê-i tortureze, sê-i nimicésca mai si-guru!...

Ací mi-adusei rapede a minte de usioretatea Anei cu care vorbiá despre barbatulu ei la Cecilia in Viena, si mi-adusei a minte si de perfidi'a ei din Schönbrun, si eu, ingrozítu acum de fiinti'a-acésta, incepui a priví pe lacrimandulu Emiliu cu compatimire nespusa.

— Abié doi ani, — lacrimá dinsulu si mai tare, — am potutu suferí acestu caracteru desgustatoriu, aceste capritie nebunitórie, acést'a betîa omoritória de amoru, acestu fluture insielatoriu si perfidu, câ-ci dupa doi ani me despartii de acestu demonu, care m'a nefericitu, m'a nimicitu!...

— Oh, incéta, — i dîsei, prindiendu-lu emotiunatu in bratiemele mele, — incéta, si nu mai plange, nu mai vorbí despre dins'a!

— Numai ceva ti-mai spunu, — me rogà dinsulu si simtieam cum i se sbuciuma peptulu seu pe alu meu, — eu ti-am rapitu pe Ana, si ai fostu — nefericitu!...

— Oh, lasa-o! — lu-intrerupsei.

— Si mi-am rapitu-o mie, — mai continuà — si am fostu nefericitu!...

— Lasa-o! — lu-rogai éra, si bratiu in bratiu, cum eramu cu pepturile cutremurate si

suspinatórie, incepuramu amendoi a plange cu lacrimi ca doi copfi.

— Si-acum, te mai intrebú, — lu-audfi pe elu, — ierti-me?

— Te iertu! — i respunsei.

— Me ierti? — me mai intrebà.

— Te iertu! — i dîsei suspinandu si lacrimandu, — câ-ci: *nu o mai iubescu!*

IX.

E p i s t o l ' a.

Intru-o dî, ér mi-deschisei armariulu, si mai aflai in elu 500 fl si — pistolulu.

— Numai unu anu inca! — mi-dîsei, cugetandu cu gróza la ór'a ultima a vietii pe care mi-am datu-o.

Peste o septemana, duminec'a, candu voiam sê me scolu din patu, ca sê ducu buche-tele si cununile gatite la mormintile iubitorulu mei, simtîi câ capulu mi-e greu, simtîi câ o sudóre rece mi-cuprinse totu trupulu, si câ nu mai am putere destula, ca sê me redicu. Deveni morbosu.

Atunci chiamai pe Ionu, care mi-erá de tóte pe langa mine si lu-rogai:

— Dragulu meu Ione, du-te tu cu cununile aceste la mormintile iubitorulu mei, câ-ci adi mi-e reu si nu me potu scolá nici din patu...

— Le ducu, baciule draga, — mi-respondese si plecà delocu.

Remanendu singuru, dorerile morbolui meu par' câ me apucara si mai tare, si suspinandu si gemendu, me inverteam de pe o lature pe cealalta. Si apesatu de aceste doreri, intre suspine cutremuratórie mi-am adusu a minte de acelu mormentu, candu in Clusiu, ca tineru, me aflam la patulu unchiului meu, care s'a prefacutu de morbosu, pentru ca sê me vindece de amorulu meu nebunu si de urmâriile sale fatale, si intre dorerile sale prefacute, asemenea ca acele ale mele acum in realitate, mi-a dîsu tremurandu si petrundiatoriu, mi-a dîsu profeticu:

„— Reu... e reu, dragulu meu... dar e si mai reu... câ acum, la betranetie, sum asié singuru... fara socía, pe care o dá Ddieu flacarui omu... fara socía si copfi... cari sê-mi aline acum suferintiele mele... sê-mi fia mangaiarea mea!...”

Fía-care cuventu din aceste erau pentru mine ca plesniture de sbicie, cari me atingeau fara crutiare, me nimeriau fara mila, dar sbice si mai necrutiatórie si mai nemilóse mi-atin-

sera si mi-nimerira faci'a mea rosîta si desperata candu rapede mi-am adusu a minte si de urmatóriele cuvinte ale unchiului meu:

„— Dragulu meu nepóte! Numai noi doi mai suntemu din famili'a Albanesciloru. Eu sum betranu, acusi voiu morí, si déca Ddieu nu te va tiené in viétia, famili'a nóstra se va sterpi. Numai pe tine te am, in care sê speru, cá famili'a acést'a va mai traí, numai pe tine singuru, si speru, pentru cá esti copilu bunu si bravu, cá famili'a nóstra prin tine nu numai va renviá, dar se va si inaltia!...

Sguduitu in intregu internulu meu de greutatea si asprimea cuvintelor acestora, tremurandu de dorerile cari mi-le causá, suspinandu adancu si amaru, si cu ochi lacrimandi, din cari schinteia desperarea cea mai extrema, eschiamai rogatoriu:

— Iertare!...

Dar in giurulu meu erá tacere mormentalá, si in locu de iertarea dorita, intre fiori si mai mari si cutremuratórie, mi-am mai adusu a minte si de aceea, cá atunci, candu unchiulu meu mi-díse cuvintele aceste, petrinsu de ele, eu i-am juratu, cá me voiu portá bine, si cá nu le voiu uitá nici odata!... Si acum, acestu juramentu, calcatu de mine in picióre, mi-apesá si mi-torturá acum anim'a mea sdrobita ca o stanca ingrozitória de piétra.

— Iertare! — strigai si mai desperatu si infioratoriu.

Dar in tacerea mormentalá, ce me impresorá, nu mi-responddea nime, nu mi-dá nime: iertare, — si eu, intre atâte doreri diferite si cutremuratórie, am lesînatu in patulu meu.

Orologiulu de pe parete batù dóue óre dup'amédia-di.

Peste trei óre am jacutu asié lesînatu. Dar lesînarea acést'a trecù in urma intr'unu somnu alinatoriu, si acestu somnu intr'unu visu — dulce.

Mi-se parù in acestu visu, par' cá dormiam, si umbrele unchiului si-a parintiloru mei s'apropiara de patulu meu, me privira cu doreri si lacrimandu, me tredîra apoi linu, si mi-dîsera cu compatimire:

— Ti-iertámu!...

Si-apoi, in aeru, dinsii ér disparura.

Si eu, tredîndu-me apoi din acestu somnu alinatoriu, dupa acestu visu dulce, par' cá nu mai resuflam asié greu, par' cá eram mai liniscitu, par' cá nu mai simtieam atâte doreri, si mi-am dîsu cu mangaiare placuta:

— Celu pucinu in visu m'au — iertatu!...

Mi-am intorsu apoi faci'a de catra parete, cum mi-erá pana ací asiediata, si atunci, pe mesuti'a mea de langa patu, am diarițu surprinsu o cununa frumósa de flori alese, si langa cunun'a acést'a própseta si mirositória mai erá si-o — epistola.

In suprinderea mea m'am uitatu timpu delungatu la obiectele aceste straine si-apoi mi-am indreptatu privirea mea confusa catra Ionu, care sosise, si siedea tristu pe unu scaunu langa patulu meu.

— Cine mi-a adusu cunun'a si epistol'a acést'a? — l'am intrebatu.

— Eu, — mi-respondde dinsulu.

— De la cine?

— Le-am aflatu pe mormentulu parintiloru iubiti ai dtale, si fiindu-câ erá si epistol'a aceea pe cununa, m'am cugetatu ca sê le aducu.

Atunci m'am mai uitatu odata la epistola, am luat-o in mana, si surprinsu si mai tare, am observatu cá e mie adresata.

(Finea va urmá.)

Mihaiu Cirlea.

Poesía poporala.

— Din giurulu Sibiuului. —

Unu ostasiu romanu la nemti.

I.

Maica, din copiii tei,
Si din fratilorii mei,
Toti cu casa si cu mésa,
Numai eu tragu la pedépsa, —
Toti cu casa si cu curte,
Numai eu *sîlbocu* *) la munte,
Toti cu casa si cu locu,
Numai eu sê stau *sîlbocu*!
Foicica si-o colina,
Vai de *robîa straina*;
Candu te-apuca némtiu 'n mana,
Te duce 'n tíera straina,
Unde n'ai tata nici muma,
Fara pusculiti'a 'n mana,
Si te pune in *sîlbocu*,
De-ar fi plóia, de-ar fi focu,
De-ar fi plóia, de-ar fi ventu,

*) *Sîlbocu*, cuventu germ. din Schildwache si in-sémna: veghia, paza.

Músaí **) sê stai ca unu santu,
De-ar fi ventulu câtu de rece,
Dóue ceasuri ***) stai pan' trece.

Ventulu sufla rece tare,
Lacremile-mi curgu la vale,
De lacremi n'asiu bagá séma,
Câ le-asiu sterge cu-o naframa,
Dar mi-i mila de obrazu,
Câ romane friptu si arsu,
Piciórele amortíte,
Si de frigu intiepenite,
Si manile inlemnite,
Pe puscútia amortíte,
N'am unde sê le 'n caldiescu,
Sê le mai destiepenescu,
Câ macaru de-asiu si mori
Din sílbocu nu potu esí,
Si nimicu nu poti sê vedi
Si puscúti'a stai s'ó pierdí,
Zapad'a me bate 'n facia,
Vai si-amaru de-asié viétia!

Foicica si-o smochina,
Vai de robí'a straina;
Foicica de cicóre,
N'ai tu nici o serbatóre,
Numai pusc'a pe spinare,
Si pleci pe munte, la vale,
Si te uiti in susu si 'n diosu,
Cum se veselescu frumosu,
Si te uiti in lungu si 'n latu,
Cum se veselescu cu dragu,
Si puni capulu in pamentu,
Si treci prin sate plangêndu,
Foicica de-avramésca,
Câ porunc'a 'mperatésca
Musai sê se implinésca,
Macaru crepe si pamentulu,
Musai sê totu stai ca santulu.

Dara n'am ce sê me facu,
Musai sê me facu *haptacu*, †)
Fóia verde de campía,
Câ serman'a catanía
Mi-a fostu renduita mie,
Din mica copilaría . . .
Vai si-amaru de-asié viétia,
Cum trece fara dulcétia,
Toti feciorii mergu la jocu,
Numai eu stau in sílbocu,
Câ-ci n'avui nici unu norocu!

**) *Músaí* cuventu germanu din *muss sein*.

***) Timpulu câtu trebuie sê steie unu ostasiu la paza.

†) *Haptacu* = *habt Acht*; atentiune! terminu militariu.

Dara n'am ce sê me facu,
Ast'a cauta s'ó tragu;
Sê me ducu din lume-afara,
Si némtiulu m'aduuce éra!

II.

Ucigatóri'a de frati.

Strig'ó féta din cea pórtá:
— Ia-me vere, ia-me draga.
— Io, véra, nu te-oiu luá,
Pan' de fratii-ti mi-i scapá,
Pana fratii-i otraví,
Si de ei mi-i mantuí!“

Ea din graiu asié graí
— Otraví-i-asiu, otraví,
Dar nu sciu ce-i atrav'a.
— Eu, féta, te-asiu invetiá:

Du-te tu prin cea gradina,
In gradina
La fantana,
Pe acolo se preambla
Unu sierpe
Lauru, balauru,
Lui din gura
Para-i cura,
Din códa

Veninu picura,
De acolo spriginesce,
Si fratii ti-i otravesce.“

De la plugu fratii-au venitu,
Apa rece au poftitu:
— Apa rece nu voiú dá,
Pana-ti bé paharu-est'a.“
Celu mai mare,
L'a scursu tare,
Celu mai micu
Pana 'ntr'unu picu,
Si indata au moritu.

— Ia-me, vere, ia-me draga!“

Strig'ó féta din cea pórtá.

— Io, véra, câtu-i lumea

Pe tine nu te-oiu luá,

Câ fratii ti-ai otravitu

Si adi mane

Si pe mine!“

Ea de-acolo s'a luatú,
Totu plangêndu si daulindu,
Si peru galbenu despletindu,
Si din graiu asié graindu:

„Cresceti flori câtu gardurile,
Sê ve bata venturile,
Ca pe mine gandurile;
Cresceti flori si nu 'nfloriti,
Câ mie nu-mi trebuiti!“

Pricolicii.

I.

Adi la poporul romanu.

Pricoliciulu e unu omu, carele are putere de a se prefaca in lupu, si in acésta stramutare ucide vite, adese-ori si ómeni, séu face si alte pagube. Unii ómeni se stramuta in cani, si asemene sunt pricolici.

Ómenii rei, cari sunt sanetosi si grasi, cu facia rosía, — încátu se pare câ e crunta, — se potu mai usioru face pricolici, si au insusírea câ privindu la o vita frumósá séu la unu pruncu mandru, i pocescu de se bolnavescu de mórte. Semnulu deosebitu prin care se cunósce cine-va, câ e pricoliciu, e o coditia la spínare.*)

Pricolicii sunt de mai multe feluri, a nume pricolici de ómeni, vite, oi, porci, gaini, ma si de pomi. —

Pricolicii ca ómeni diu'a lucra intra ómeni, éra nóptea — in unele timpuri — se scóla si se ducu la campu, si aci omoru vite, oi etc. séu prin gradinele, ocólele ómeniloru, omoru porci, gaini, si pana in diori rentórna a casa. Pe unii i afla pe drumu desbracati, pe cum au fostu candu s'au culcatu in patu, pe la altii pe la turme, si i batu cumplitu, séu i musca canii, de i facu totu sange.

Nu numai ei insii-si credu, câ sunt pricolici, adeca stramutati in lupi séu cani, ci si poporul i crede stramutati in aceste animale.

Timpulu pricoliciloru e deosebi in lun'a lui maiu, dar tiene pana dá gerulu, a nume timpulu pana au vitele pasiune buna si sunt grase. Déca ver-unui economu i crépa vite séu oi, crede câ pricoliciulu a facutu pagub'a, si atunci si-muta turm'a in altu locu, ca déca vinu pricolicii la loculul indatinatu, sé nu o mai afle acolo.

Pricolici se potu face si acei morbosí, cari zacéndu indelungatu, nu slabescu, ci se ingrasia si rosiescu la facia, si adeca se potu inpricolici in modulu urmatoriu.

Pricolicii sciu cumca atare barbatu zace de multu timpu, si atunci celu mai mare intre pricoliciu tramite o pricolicióne, cu untura facuta din grasimea viteloru, si pricoliciónea ajungéndu la elu, se prefaca in muiere frumósá pana adamanesce pe morbosu, si apoi lu-unge cu untura.

Omulu indata ce e unu cu acestu felu de untura, se inpricolicezá, delocu si-dá de trei ori peste capu fara voi'a sa, astfelu se prefaca in lupu séu cane, si pléca unde lu-duce pricoliciónea.

Pricoliciónea duce pe inpricoliciatu la mai marele loru peste campuri, paduri si munti, si acest'a i ascépta la trei hotare cu trei moghile, dar mai adese ori la muntele Retezatu in Ardélu.

In sfatulul pricoliciloru se otaresce ca inpricoliciatul sé fia lupu séu cane, peste ce sé póta stapaní,

*) Mironu Pompiliu in „Balade Poporale“ Iasi 1870 p. 90 díce, câ pe la Crisiu se numesce si „Tricoliciu“, si descrie: „Pricoliciulu se face dintr'unu omu cu códa, dedatu a face reu, si dandu de trei ori peste capu se prefaca in lupu, se suie la codri, aduna turme de fere selbatece, si standu in fruntea loru le conduce la plaiuri pentru de a dá nevala a supra vite-loru.“

adeca peste ómeni, séu ce animale, peste ce hotare sé amble, si apoi i dau si lui natura ca sé póta inpricoliciá pe altulu.

Déca atare muiere zace de multu timpu, atunci vine unu pricoliciu barbatu, de o inpricolicezá.

Celoru mai multi pricolici nu li place sórtea loru, si sunt superati tare câ sunt pricolici.

Se crede, câ pricolicii se potu vindecá in modulu urmatoriu:

a) déca unu cane negru musca pe pricoliciu, încátu acest'a sé se crunte tare cu sangele propriu;

b) déca cine-va dá peste adunarea pricoliciloru, séu peste unu pricoliciu, si taindu in aeru cu unu cutitu crucisíu si curmedísíu, nimeresce pe unulu, celu nimeritu fuge ca o umbra pana a casa, aci se prefaca in omu curatu, se vindeca, dar móre curendu;

c) déca se scie cine e pricoliciu, se pazesce pana adórme in patu, si atuncea cu aiu scosu din diu'a de Santu Ilie, pravu de pusca si tamáia, se afuma ocó-lindu patulu. Cu acésta ocaziune unii slobodu cód'a, si acést'a se arde cu unu banu reu de argintu;*)

d) déca pricoliciulu se inferéza in frunte séu la céfa cu feru caldu.**)

At. M. Marienescu.

Amoru si dincolo de mormentu.

— Novela. —

De Ponson du Terrail.

(Urmare.)

Nu díse nici unu cuventu, dara acést'a nici nu erá necesariu, — pentru câ Joanu Denis inaintá cu graba si fara de sgomotu, ér calulu teméndu-se a se apropiá de figur'a lui, mergea in trapu dupa dinsulu la o anumita distantia.

Fric'a ce-lu cuprinse la inceputu, incepù a se preschimbá indata in o manía iritata.

— Strengariulu acest'a voiesce a me face nebunu, — cugetá elu, — numai ca sé-si póta bate jocu de mine. Déca mi se aretá o fíntia de care m'au legatu cele mai mistorióse cugete ale mele, tréca — duca-se, dara sé mi-se arete unu strainu, si inca ce e mai multu unu padurariu? Numai ast'a mi-mai lipsi!

— Joanu Denis!

Figur'a se întórse.

— Unde me conduci? — întrebá Ralph.

— Pe calea cea mai buna, — respunse tinerulu in unu tonu sarcasticu. Vomu merge inca vre-o suta de pasi, si vomu fi afara de padure. De acolo apoi se va vedé Roche-Noire de a stang'a.

*) Sciu unu casu in Ticfanulu micu, unde poporul a arsu la nóda pe unu betranu crediéndu-lu de pricoliciu.

**) In Illadi'a unulu a arsu pe fratele seu dupa grumazu, crediéndu-lu de pricoliciu de gaini, si s'a vindecatu de a mai amblá nóptea fara a sci de sine.

Prelucratu dupa culegerile de la Dd. Iosifu Olariu invetiatoriu in Domanu (dictata de Gruia si Ionu Colosiora), Elia Ian'a invetiatoriu in Racasdi'a si Pavelu Giuca invetiatoriu in Ticfaniulu micu.

— Asié! . . . Dara de aceea aduci-ti a minte, câ ti-am promis eu inca eri, câ te voiu pedepsi pentru risu-ti sarcasticu? — dîse Ralph.

— Cum vrei! Nu mi pasa, câ-ci nu voiu présimti! — response tinerulu.

— Las' numai, câ vomu vedé! Tu ai voitu a-ti bate jocu de mine, pentru ce esti demnu de pedépsa, si trebue sê scii câ si tu esti formatu din carne si din sange. Stâi numai! . . .

— D'apoi câ eu stau deja, domnulu meu! — dîse tinerulu cu unu sarcasmu rece.

— Tu ai voitu a me face sê credu, câ pe mine me conduce unu spiritiu, — dîse Ralph. Tu te-ai aretatu inaintea mea ca mortu . . .

— M'am aretatu? Hm! — intrerupse tinerulu cu unu versu tîmpitu pe vicomtele gangavitoriu. Dar nu m'ai vediutu eri in sala funebrala, si nu ai fostu asta-di de facia la inmormentarea mea?

— Ba, da! la inmormentarea lui Ioanu Denis, — dara nu la a ta.

— Apoi crede ce vei vré! — response cu sarcasmu tinerulu. Eu ti-spusei dtale, câ Roche-Noire e unu locu afurisitu, in care toti vomu peri.

— Dara tu vorbesci inca totu in tonulu celu vechiu? — strigà Ralph apucandu unu pistolu din téca. Stâi numai, câ indata voiu vedé eu cum stâmu, déca ti-voiu descarcà in frunte pistolulu acest'a. De esti spiritiu, nu-ti va stricà nici bomb'a! . . .

— De securu nu! — response tinerulu, ridenti cu dulcétia.

— Êr déca nu osti spiritiu, voiu lovî unu blaste-matu, caro a voitu a-si bate jocu de mine!

Totu acelu risu se audî!

Ralph, ca scosu din minte, si-descarcà pistolulu.

Foculu puscaturei luminà padurea, si sunetulu codrului intunecosu reflectà inmultitu detunetulu. Si cu acestu detunetu se amestecà risulu satanicu atâtu de cunoscutu lui Ralph; si candu se imprascià fumulu pulverei de pusca, vicomtele nu mai vediu nimicu inaintea sa.

Ioanu Denis disparu deja dinaintea ochiloru lui. Fiori reci cuprinsera pe caletoriu.

Si-impintonà calulu si grabî in galopu inainte.

Peste câte-va mominte ajunse la marginea padurei, unde intru adeveru se ivî inaintea ochiloru lui Ralph Roche-Noire cu ferestrele iluminate.

Palidu si storsu a ajunsu elu acolo. Calarirea indelungata din diu'a precedenta, nóptea fara somnu, obosél'a venatului si in urma fric'a, inrigirea, sperant'a si spaim'a, pucinu câ nu i-au causatu friguri.

La puntea cea mare lu-aseptá unu barbatu. Êr baronulu.

— A! multiamita lui Ddieu, câ ai sositu, — strigà baronulu grabindu inaintea lui Ralph. Chiar acuma mi-propusei sê tramitu poporatiunea intréga a castelului cu tortie ca sê te cerce. Dta ai fostu nefericitu, pentru câ ai remasu de la venatu. Dara nici noue nu ni-a pré surisu noroculu, pentru câ tóta dup'amédia o petrecuramu cercandu gliganulu.

Ralph se rogà de iertare, pentru câ a conturbatu venatulu, baronulu asemenea i ceru scuse pentru câ a avutu asié pucina atentiune facia cu dinsulu, si si-esprimá parerea de reu pentru casulu neplacutu.

— Dara dta vei fi flamenditu multu! — dîse baronulu. Sê mergemu de-a dreptulu la cina! Acî in

in castelu nu multu observâmu etiquett'a, si imbracamentulu dtale e ordinatu cum se cade, par' câ numai acuma te-ai fi urcatu pe calaria. Numai câ esti pucinu cam palidu, si adi demanétia inca ai mancatu fórte pucinu, pe cum am observatu. Domni de la Versailles sunt dedati la o viétia mai comóda, si aerulu aspru de de la tiéra li strica in dílele cele d'antâiu. Inse in câte-va díle se potu invetiá cu acésta. Dara sê mergemu, câ-ci Ermina deja ne ascépta.

Tiner'a fecióra se parû lui Ralph cam palida, ma in adeveru se pareá a privi cu tristétia la elu, — peste totu ea erá tacuta si meditatória.

Ralph se incercà a mancá, dara imbucaturile nu voiau a alunecá pe grumadiu in diosu. Beu dupa olalta câte-va pocale de vinu si asié in urma reesi a-si mai devinge turburarea. Betranulu domnu si acuma totu-de-una erá bine dispusu si enará cele mai bufone aventure de venatória si condamnă junimea, pentru câ acésta din ce in ce mai pucina placere afla in acea petrecere virila si nobila a timpului, care o procura venatulu.

Dupa cina Ralph spuse, câ nu se simtiesce pré bine. Dispuse unui servitoriu sê-i aduca beutur'a in odaia sa, si si-luá remasu bunu pentru acésta dí de la domnulu casei si de la fiic'a tacuta a acestuia.

v.

Lu-cuprinse o dorintia ferbinte de a revedé pe Fulmen. I se sguduî incredulitatea si incepû a crede in caletori'a spiriteloru. Aventur'a ce o avû cu padurariulu lu-straformá cu totulu. Din o departare numai de câti-va pasi impuscase a supra tinerului, elu tragatoriulu eserceatu, — si acel'a disparu fara urma si inca nici glontiulu nu-lu audî Ralph siuerandu. Acésta erá o enigma neexplicavera. De ce s'a nisuitu dinsulu a se afruntá cu o potere care refranse in unu modu facticu incredulitatea dinsului? Déca mai este si o lume miraculósa, care e in legatura cu viétia pamentésca: de ce sê nu se supuna si dinsulu la acelu simtiementu dulce, care l'a desceptatu in dinsulu revederea amantei sale?

Servitoriulu i duse beutur'a incaldítoria; Ralph beu din ea si apoi dimise pe servitoriu, ér dupa aceea aruncandu-se mai de totu imbracatu in patu, dîse suspinandu:

— Fulmen! Fulmen! O! vina unic'a mea, amant'a mea!

Acum nu se surprinse candu de odata se aprinsera luminele de pe caminu si se deschise usi'a secreta laterala. Êr in o stare atâtu de agitata, incâtu tóte le socotea posibile si inca si lucrulu celu mai estraordinariu lu-aflá naturalu.

Cu o palpitatiune dulce asceptá pe fét'a, care intrandu se apropiá de elu.

— Fulmen! — siopti elu — tu esti adorant'a mea.

Fulmen pasi mai aprópe de patu si dedé in laturi invaliditória si se asiediá pe dung'a patului. Junele se cutremurá. Ah! câtu i erá de palida si trista faci'a! Chiar ca si in nóptea precedenta.

(Va áripá.)

N. F. Negrutiu.

S A L O N U.

Primulu balu romanescu in Viena.

— 9 martiu 1872. —

Stimate domnule redactoru !

In numerulu ultimu alu „Familiei“ cetii o notitia, dupa care ar fi avutu locu in 7 l. c. aci in Vien'a unu balu romanescu.

Mi-permitu a corege acésta eróre, si adeca intr' acolo, câ balulu amintitu s'a tienutu eri in 9 martiu; totu-deodata mi-voiu luá voia a-ti descrie genes'a si decursulu acestui balu, facéndu-te inse atentu, ca sê nu accepti óresi-care foiletonu, ci singru si numai referatulu unui cronicariu.

Societatea „Romaní'a Juna“ pertractá de unu timpu incóce in siedintiele sale modalitátile, cum ar satisface mai bine punctulu din statute, ce vorbesce despre infintierea unui cabinetu de lectura, care cu atát'a e mai necesariu in timpulu presinte, cu câtu apropiandu-se espositiunea generala, elu are sê fia focalariulu, elu are sê fia locul de intelnire alu toturor Romaniloru din Viena.

Pana candu acést'a se pertractá in societatea „Romaní'a juna“, se constitui — la invitativ'a dlui dr. Alesandru Popovicu — unu comitetu spre a arangia unu balu romanu, in folosulu infintiandului cabinetu de lectura.

Acestu cabinetu constá din urmatorii domni: presiedinte B. G. Popovicu, comissunariulu curtii din Romaní'a, vice-presiedinti: Frundianescu din Romaní'a, dr. A. Popovicu medicu in Mehadia. Membrii comitetului, din Romaní'a: dr. Enacovicu, dr. AranoVICU, stud. med. B. Missiru, stud. tech. Nicolescu, — din Transilvani'a: dr. I. Popu, stud. med. I. Neagoe, stud. med. I. Moga, stud. jur. Marinovicu, stud. filos. I. Ghibu, stud. tech. V. P. Bologa, — din Ungaria: dr. Hozanu, comerciantulu Sandulovicu, — din Bucovina: stud. jur. E. Cozubu. Secretariu alu comitetului, stud. med. C. A. Antonescu.

Comitetulu incepù lucrârilu sale cu dóue septemani inainte de balu, lucrandu neobositu spre realizarea acestuia.

Dómnele Matilda Dumba, Maria de Marienzeller, Elena de Filipanu, avura bunavóinti'a de a primi patronatulu acestui balu, la a carui descriere voiu sê trecu acuma.

Elu avù locu in sal'a otelului „La calulu albu“, un'a din cele mai frumóse sale mai mici din Viena, incependu-se oficialminte la 9 óre sér'a.

La 9¹/₄ vinira dómnele patronese, carora li se introdusera toti membrii comitetului, predandu-li-se la acésta ocaziune fia-careia câte-unu búchetu de balu din partea comitetului.

Pe timpulu acest'a incepura a se aduná óspetii invitati. Primirea fu urmatória: La sosire in sala óspetii fure bineventati de comitetu, si damele conduse si recomandate dómnelor patronese, cari cu amabilitate si curtesia indepliniau rolulu dómnelor de casa. —

Balulu se deschise cu „Polonaise“, si se continuá apoi amesuratu ordinei de dantiu, participandu la dan-

tiuri cu cea mai mare vivacitate toti óspetii in numeru de 218. De si balulu constá din cremulu societátii de aice, totu-si domniá o pré placuta familiaritate. Dintre óspetii principali amintescu pe dlu Dumba, prinpele Ypsilanty, contele Wimpfen, ambasadorulu Turciei, agintele Romaniei dlu Carpu, rectorulu universitátii Hyc etc.

Music'a fu sub conducerea maestrului de capela Zihrer, — éra bufetulu — ce éra liberu — de unulu din cei mai buni conditori ai Vienei.

Afara de sal'a balului, éra pusu spre dispositiunea óspetiloru inca unu apartamentu de 12 odái.

Toaletele damelor erau atátu de pompóse, pe câtu si de gustóse.

Balulu durá pana la 4¹/₂ óre deminét'a, remanendu dnele patronese, câtu si cea mai mare parte a óspetiloru, pana la finitulu ordinei de dantiu.

Déca reasumámu tóte momintele, potemu justu concludé, câ balulu a reesítu câtu se póte de bine, ma peste acceptare, lasandu in memori'a toturor participatoriloru cele mai placute suveniru, — fiindu si din alta parte si prin resultatulu seu materialu avangiosu scopulu pentru care s'a datu. — a —

B o m b ó n e.

— Audi ce díce fratele Popfíu, câ elu din caus'a aceea n'a continuatu pan'acuma publicarea „Amvonului“, câ n'a voitu sê-lu imple cu totu felulu de articoli, ca alti redactori.

— D'apoi déca n'a voitu sê face ast'a, de ce n'a scrisu elu insu-si ?

— Éra pré ocupatu.

— Cu ce ?

Cu compunerea epocalului seu „programu“ catra alegatorii din cerculu Margitei.

* *

— Éra-si vomu avé o multíme de preoti natiunalisti.

— Cum asié ?

— Scaunulu episcopescu din Gherla nu mai e vacantu.

— Si-apoi ?

— Si-apoi acuma toti aspirantii cadiuti éra-si voru deveni natiunalisti.

* *

— Si cine va fi dara episcopu la Gherla ?

— Unii voiau pe Petru, altii pe Pavelu . . .

— Si guvernulu ?

— A ascultatu de acesti din urma.

* *

— Si poporulu ?

— Póte câ si poporulu l'ar fi alesu pe elu, dar cine sê mai incomódeze poporulu cu asemene intre-bâri ? Destula greutate e pentru poporu, câ platesce dare si móre pe campulu de batalía, de ce sê-lu mai ingreuneze cine-va si cu alegerea episcopului seu ?

* *

— Observatu-ai, frate, câ dlu ministru de interne sub decursulu siedintioi de eri éra-si nu erá la loculu seu?

— De ast'a nu te poti mirá, câ-ci dinsulu nici candu nu o — *la loculu seu.*

* * *
— Ce ti-i, frate? Esti dóra bolnavu?
— Sum — esecutoriu la unu tribunalu.

OE E NOU?

* * * (*Episcopu la Gherla*) — precum aflámu din fonte siguru — va fi numitu in curendu parintele Mihaiu Pavelu, vicariu episcopescu in Maramuresiu si deputatu dietalu. Cestiunea numirii dsale de episcopu s'a deslegatu in consiliulu ministerialu de sambeta, 9 martiu, tionutu sub presiedinti'a imperatului.

⊙ (*Pentru academi'a romana de drepturi*) dómna Adelina Olteanu din Craiova ni-a tramisu o colecta do 110 lei noi, la care au contribuitu urmatorii domni si urmatóriele dómne: N. C. Zatreanu 25 lei, Stefanu M. Petrescu 10, D. S. Guranu 10, C. Cáncea 10, N. N. Maldarescu 10, Constantia I. Argetoianu 10, Maria D. Otetelesianu 10, Emilianu Otetelesianu 10, Dionisiu Marcescu 5, N. Stanescu Proicea 5, C. Horia Olteanu 5. Acésta suma s'a si tramisu de la redactiunea nóstra la comitetulu „Asociatiunii Transilvane“, in-sarcinatu si cu administrarea fondului pentru care se facura contribuirile aceste.

* * * (*Diet'a Ungarici*) de câte-va díle o teatrulu unor scene ne mai pomenite — nici in acestu parlamentu. Opositiunea voindu sê impedece cu totu pretiulu votarea adausului la legea electorala, a decisu sê totu intinda la vorbiri, pana ce in fine in 19 aprile sesiunea se va incheiá, far' a se fi potutu votá legea amintita. In contra acestei resolutiuni guvernamentalistii au decisu sê se tiena si dupa miédia-di siedintie. In joi'a trecuta (7 martiu) sér'a la 5 óre s'a si deschisu siedinti'a. La siese si jumetate unu deputatu din stang'a a propusu, ca siedinti'a sê dureze numai pana la 7 óre. La acésta propunere au vorbitu 12 deputati pana la 7 si 1/2, atunce, adeca la *siepte si jumetate*, 20 de deputati cerura votara nomila pentru cestiunea: sê se inchida siedinti'a la *siepte óre*? Votarea se terminá la 8 si unu patrariu. Inainte de a trece la ordinea dílei, unu altu deputatu a facutu propunerea, ca siedinti'a sê se inchida la 9 óre. Despre acésta apoi s'a vorbitu si s'a votatu pana la 10 si unu patrariu. Atunce unu deputatu din drépt'a a propusu seriosu, ca siedinti'a sê se inchida la 11 óre. Abié se facu propunerea, si numai decátu 35 de deputati opositiunali se inscrisera la cuventu. La ast'a propunetoriulu si-retrase propunerea, ca cei inscrisi sê n'aiba despre ce vorbí; inse unu altu deputatu din stang'a primí de a sa propunerea, elu inse o impartí in dóue, si despre partea a dóu'a promise a vorbí *in diu'a urmatória*. Despre asta apoi se escá o disputa, care durá pana la o óra si jumetate dupa miediulu noptii, inca si atunce mai erau inscrisi vr'o diece oratori, — va sê dica, inca nici atunce nu s'a potutu decide, inchida-se siedinti'a sér'a la 11 óre? Asié se continua de atunce disput'a in tóte dílele, far' a poté vini la ordinea dílei in fine si votarea in paragrafi ai legii electorale.

* * * (*Nemiscatoriu si miscatoriu.*) Isteriór'a acésta s'a intemplantu intr'unu satu in comitatulu Aradu-

lui. „Ai dta ce-va possessiune nemiscatória?“ intreba notariulu de unu plugariu. „Am dieu, dle notariu! Macaru de n'asiu avé!“ — respunse plugariulu. „De la cine ai mostenitu-o?“ — „De la socuru meu.“ — „Ce estensiune are?“ — „De la unu picioru alu patului pana la celaltu.“ — „Cum asié?“ — „Asié, dle notariu, câ sócr'a mea zace bolnava in patu de unu anu si jumetate.“ — „Dar proprietate miscatória ai?“ — „Am dieu!“ — „Ce?“ — „D'apoi muierea mea in tóte dílele e atátu de béta, incátu abié póte stá pe picióre!“

* * * (*Ce renumiti sunt finantii nostri!*) Magistratulu orasiului Berlinu a recercatu orasiulu Buda, spre a-i face cunoscuta procedur'a relativa la scóterea contributiunii. Va sê dica, nici burcusiulu nu scie, sê stórcá atátu de bine contributiunea ca — finantii nostri! Totu-si avemu dar si noi cu ce sê ne falimu in strainetate!

* * * (*Dr. Büchner*) cunoscutulu erudit germanu, a petrecutu dílele trecute in Pesta, si a tienutu trei conferintie sciintifice; una despre sóre si influenti'a acestuia a supra vietii, alt'a despre originea omului, si a trei'a despre filosofi'a moscenirii. Tóte trei conferintiile furo cercetate de unu publicu numerosu.

= (*Diet'a Ungarici*) — precum scrie unu corespundinte alu diuariului „N. fr. Presse“ — va incheiá sesiunea sa in 19 aprile. Cea vítória va incepe in luna lui augustu. Agitatiunile electorale s'au si pornitu din tóte partile.

* * * (*Unu arendasiu pacalitu.*) Unu arendasiu se presintá dílele trecute la proprietariulu mosiei, si se planse, câ din caus'a recóltei roie, in anulu acésta nu póte sê solvéscá 2000 fl., ci numai 1500. „Dá-mi dara si sum'a acésta!“ — díse proprietariulu, carele apoi numerandu sum'a primita, esclamá: „Dar dta mi-ai adusu 4500 fl.“ Arendasiulu deveni confusu, si in perplesitatea sa díse: „Pardonu, din gresiéla mi-am bagatu man'a in celalaltu busunariu. Sum'a acésta erá destinata spre a o depune in cass'a de pastrare!“

= (*Regele*) a tienutu sambeta in 9 martiu mare revista militaria in Buda pe campulu sangelui.

= (*Iturbide*) principele mexicanu, a sositu in septeman'a trecuta la Pesta.

= (*Camera Romaniei*) in zelulu seu reactivariu, a decisu a se pune bust'a lui Barbu Catargiu in sal'a siedintieloru. Totu odata acésta camera a mai votatu si — desfiintiarea scóleloru normale. Bravo!

* * * (*Curiosu!*) Unu avocatu din Satumare a recursu sê póta obtiené unu postu la vr'unu tribunalu regescu. Dinsulu apoi a si primitu decretulu, a si facutu juramentulu, si si-a ocupatu postulu. In dílele trecute inse se pomení cu recursulu seu, care i sosi cu acésta indorsata: „Rogarea dtale nu se póte implini!“

Literatura si arte.

‡ (*Musica*) La Taborzky si Parsch in Pesta a aparutu: „Morceau de Salon“, pentru violina cu acompaniare de fortepianu, de Adolf Spiller. Pretiulu 1 fl.

* * * (*Dlu Basiliu Petri*) profesorulu preparandialu, a scosu de sub tipariu la Sibíu, urmatória carte interesanta: „Instructiune pentru invetiatorii de la scólele centrale ale reuniunii granitialesci din fostulu regi-

mentu romanu I, privitoria la tractarea cartiloru scolastice.“ Pretiulu unui esemplariu tramisu cu post'a e 57 cr.

= (*Din Galati*) primiramu urmatóri'a brosiura de cuprinsu politicu: „Discursu tienutu in siedinti'a din 13/25 decemvre 1871 a Camerei legislative romane, de Panteliu Popasu, deputatulu colegiului alu III de Galati, a supra cestiuunii drumuriloru de feru romane, concordate lui dr. Strussberg et consortium.“

= (*Dlu Iustinu Popfíu*) declara in diuarie, cá a pusu deja sub tipariu „Amvonulu.“

△ (*Din „Infernulu“*) a aparutu brosiur'a a sie-se, si se afla depusa in librari'a Wartha la Bucuresci.

× (*La Brasiovu a aparutu.*) noi inse nu l'amu vediutu, urmatoriulu opu: „Cursu de practic'a gradinaritului si de economi'a casei“, compusu de Georgiu Vintila. Pretiulu 80 cr.

Din strainetate.

× (*Dora d'Istria.*) frumós'a si genial'a principesa romana Elena Ghica, care vorbesce cu perfectiune 15 limbi, si e membra a mai multoru societáti literarie si sciintifice din Europa, a fostu alésa membra a Academiei Rafael din Erbino, de óre-ce acésta regina literaria posedu unu talentu deosebitu si pentru pictura, astu-felu, cá la espositiunea de la anulu 1854 din Petersburg, unu tablou alu seu a fostu premiatu cu medalia. „Journal des Debats“, in numerile sale din urma, publica unu opu de mare valóre alu distinsiei literatrice.

= (*Lui Kopernik.*) pe care si germanii si boemii si polonii lu-reclama pentru sine, i se va aredicá o statua in Frauenburg.

= (*Carolul Piloty.*) renumitul pictoru din München, sufere de unu morbu periculosu.

× (*Dame studente.*) La prelegerile de la universitatea din Berlin asistau fórté multe dame, pe cari le-au primitu in salónele sciintieloeu in timpu de mai multe semestre. In decemvre anulu trecut ministru Mühler a voitu sê interdica frecventarea dameloru. Inse nu a asceptatu macaru pana la finea semestrului, nici nu a anunziatu ótarirea sa, — ci a intrebuintiatu unu midilocu fórté curiosu: a nume, damele s'au pomenitu intr'o buna demanétia, cá — pedelii salóneloru — le róga, sê faca bine a-si intrerupe frecventarea dloru sale. Tóta lumea desapróba manier'a cu care s'a esecutatu acésta mesura.

= (*O partida de whistu pe viétia.*) Nu departe de Brody intr'unu orasielu rusescu, numitu Radziwillo, s'a escatu o cértá intre doi juni de coditiune mai buna. In fine ei se provóca la unu duelu americanu, care institutiune frumós'a si-a cascigatu deja dreptulu civilu in Russia. Au convenitu sê jóce impreuna o partida de whistu, si acela care va perde sê se sinucida. Duelulu a si avutu locu, si dupa dóue díle s'a gasitu in padure cadavrulu aceleia care perduse. Éta cum servese civilisatiunea in Russi'a!

Societatea pentru fondu de teatru.

Conformu conclusului adusu de comitetu, adunarea generala a Societáti pentru fondu de teatru romanu se va tiené in orasiulu Satu-mare

la 1 si 2 maiu

an. c. calind. nou.

Pesta, din siedinti'a comitetului, tienuta la 29 fauru 1872.

Dr. Iosifu Hodosiu,
presiedinte.

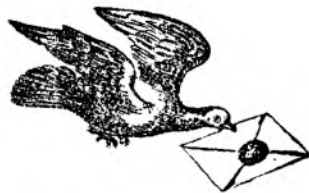
Iosifu Vulcanu,
secretariu.

Deslegarea gáciturei numerice din nr. 7:

„Uniti-ve in cugetu, uniti-vo 'n simtíri!“

Desiegare buna primiramu de la dómn'a Maria Trifanu n. Tobiasiu, de la domnisiór'a Anastasia Leonescu, si de la dlu Ioanu Caloceanu.

Post'a Redactiunii.

Bucuresci. Dlui I. Ch. la Herestreu. Noi n'amu primitu prenumeratiunile amintite, astu-felu nici n'amu potutu tramite fói'a. Pe semne, ai abonatu la posta si nu directe la noi. Reclaméza dar la posta!

Farmecarea. Nu ne-a farmecat de felu.

Naseudu. Doinele nepublicate inca voru urmá nu peste multu. Versulu tramisu e — untauglich.

Siermasiu. Déca n'ai capetatu fói'a regulatu, numai dta esti de vina, ca-ci nu ti-ai luatú ostenéla a ni insemná post'a ultima, dar nici macaru locuinti'a dtale cum se cade.

Suplementu: Romanulu: „De unde nu este rentórcere“, col'a X.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a 1872. Piati'a Pesciloru, Nr. 9.